

**«Πρόσφατες τροποποιήσεις του ν.3869/2010 με
το ν.4336/2015.»**

**Εισήγηση του Ειρηνοδίκη Θεσσαλονίκης
Αρβανιτίδη Δημήτρη.**

**Ενημερωτική Εκδήλωση Δικηγορικού Συλλόγου
Θεσσαλονίκης και Συλλόγου Μεταπτυχιακών Φοιτητών
και Υποψηφίων Διδασκτόρων της Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.,
στις 10-11-2015.**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ :

1. Οι μέχρι τώρα τροποποιήσεις του ν.3869/2010.
2. Οι τροποποιήσεις με το ν.4336/2015.
 - 2.1 Διαδικασία διαμεσολάβησης.
 - 2.2 Προδικαστικός συμβιβασμός.
 - 2.3 Δικαστικός συμβιβασμός.
 - 2.4 Κατάθεση της αίτησης.
 - 2.5 Προσωρινή προστασία.
 - 2.5.1 Ασφαλιστικά μέτρα.
 - 2.5.2 Προσωρινή Διαταγή.
 - 2.6 Ταχεία διευθέτηση μικροοφειλών.
 - 2.7 Κύρια διαδικασία.
 - 2.8 Απαλλαγή από υπόλοιπο χρεών και Έκπτωση.
 - 2.9 Μεταβατικές διατάξεις.
3. Τελικές παρατηρήσεις.

1. Οι μέχρι τώρα τροποποιήσεις του ν.3869/2010.

Ο νόμος 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων ψηφίστηκε τον Αύγουστο του 2010.

Τον Αύγουστο του 2011, με το ν.3996/05-08-2011, υπήρξε μια πρώτη προσθήκη, με τη διάταξη που προβλέπει ότι, για την έκδοση προσωρινής διαταγής και τη λήψη προληπτικών μέτρων εφαρμόζεται το άρθρο 781 του Κ.Πολ.Δ. (άρθρο 4 παράγραφος 3γ').

Το Σεπτέμβριο του 2011, με το ν.4019/30-09-2011, υπήρξε ακόμη μια ακόμη προσθήκη και ειδικότερα, προστέθηκαν στις οφειλές που δεν επιτρέπεται να ρυθμιστούν με το ν.3869/2010 και αυτές που προέκυψαν από χορήγηση δανείων από φορείς κοινωνικής ασφάλισης (άρθρο 2 περίπτωση γ').

Τον Ιούνιο του 2013, με το ν.4161/14-06-2013, υπήρξαν μεγάλες και σημαντικές τροποποιήσεις στο ν.3869/2010.

Πρόσφατα, με το ν.4336/2015, που ψηφίστηκε στις 14-08-2015 και άρχισε να ισχύει από 19 Αυγούστου 2015, επήλθαν για δεύτερη φορά μεγάλες και σημαντικές τροποποιήσεις στο ν.3869/2010.

2. Οι τροποποιήσεις με το ν.4336/2015.

Οι σπουδαιότερες από αυτές, επιγραμματικά, είναι :

- η διεύρυνση των υπαγόμενων οφειλών,
- η αύξηση των απαιτούμενων δικαιολογητικών και ο προέλεγχος του φακέλου της αίτησης,
- η θεσμοθέτηση ταχείας διαγραφής μικροοφειλών,
- η καθιέρωση του κριτηρίου εύλογων δαπανών,
- οι συντομότερες ημερομηνίες εκδίκασης και ο επαναπροσδιορισμός των παλαιότερων αιτήσεων εντός της τριετίας 2016- 2018,
- οι νέες προσωρινές διαταγές και η καθιέρωση χρονικής διάρκειας της ισχύος τους σε έξι (6) μήνες και
- αναμένεται, η κοινή υπουργική απόφαση για τα νέα κριτήρια και τις προϋποθέσεις για τη διάσωση της πρώτης κατοικίας.

Θα προσπαθήσω να παρουσιάσω τις κυριότερες από αυτές, ακολουθώντας την πορεία μιας υπόθεσης.

2.1 Διαδικασία διαμεσολάβησης.

Δεν άλλαξε κάτι για τη διαδικασία διαμεσολάβησης, δηλαδή παραμένει προαιρετική, όπως καθιερώθηκε ήδη με το ν.4161/2013. Αξιοσημείωτο είναι ότι, δυστυχώς στην πράξη, προαιρετική σημαίνει ότι, κανένας δεν προσφεύγει σ' αυτή ποτέ ως σήμερα (πρώην εξωδικαστικός συμβιβασμός).

2.2 Προδικαστικός συμβιβασμός.

Στην πράξη μια υπόθεση αρχίζει με τον υποχρεωτικό προδικαστικό συμβιβασμό, η επιδίωξη του οποίου γίνεται κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας. Αρχίζει με την κατάθεση της αίτησης και ολοκληρώνεται κατά τη δικάσιμο που ορίζεται υποχρεωτικώς πλέον, δυνάμει του νέου άρθρου 4 παρ.5, εντός

-4^η από 22 σελίδες-

δύο (2) μηνών. Σ' αυτή, τη δικάσιμο το Δικαστήριο ελέγχει, όπως συνέβαινε κι ως τώρα, την επίτευξη ή μη του συμβιβασμού. Ήδη, από την τροποποίηση του ν.4161/2013, ο προδικαστικός συμβιβασμός είναι πλέον η μοναδική υποχρεωτική προδικασία, ως προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης (βλ. την πρόσφατη απόφαση του Α.Π.236/2015 Δ' Πολιτικό Τμήμα).

2.3 Δικαστικός συμβιβασμός.

Υπάρχει, φυσικά, πάντοτε το προαιρετικό στάδιο του δικαστικού συμβιβασμού, που μπορεί να επιτευχθεί μετά την αποτυχία του προδικαστικού συμβιβασμού και μέχρι τη συζήτηση της κύριας αίτησης. Δεν επήλθαν αλλαγές ούτε σ' αυτό το στάδιο, όμως και εδώ, μέχρι σήμερα, δεν έχουμε πρακτικά αποτελέσματα.

2.4 Κατάθεση της αίτησης.

Σημαντικότετη διάταξη του νέου νόμου, είναι αυτή της παραγράφου 5 του άρθρου 4, όπου ορίζεται πλέον ότι, η δικάσιμος για τη συζήτηση προσδιορίζεται υποχρεωτικώς εντός έξι (6) μηνών και η ημερομηνία επικύρωσης προσδιορίζεται επίσης υποχρεωτικώς εντός δύο (2) μηνών, από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης.

Η καινοτομία είναι ότι, με την παραλαβή της αίτησης και πρωτοκόλληση των εγγράφων η Γραμματεία του Ειρηνοδικείου, προβαίνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και το αργότερο εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την παραλαβή, στον έλεγχο αυτής, όσον αφορά τα έγγραφα που τη συνοδεύουν. Ανοίγει φάκελος της αίτησης του οφειλέτη. *Εφόσον δεν διαπιστωθεί έλλειψη, εισάγεται για προσδιορισμό δικασίμου, αν όμως, κατά του ανωτέρω έλεγχο διαπιστώθηκε ότι, η αίτηση, τα*

-5^η από 22 σελίδες-

προσκομισθέντα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου ή δεν είναι ακριβή και πλήρη, η γραμματεία του δικαστηρίου προσκαλεί τον αιτούντα, είτε εγγράφως είτε μέσω τηλεομοιοτυπίας (FAX) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου να προβεί στις αναγκαίες διευκρινίσεις, διορθώσεις ή συμπληρώσεις της αίτησης, των δικαιολογητικών και των συνοδευτικών εγγράφων, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης, μετά από την άπρακτη παρέλευση της οποίας ο φάκελος της αίτησης τίθεται στο αρχείο. Η ανωτέρω προθεσμία δύναται να παραταθεί μέχρι ένα (1) μήνα, εφόσον αυτό επιβάλλεται από τις συνθήκες και το είδος των στοιχείων που πρέπει να συμπληρωθούν.

Προφανώς, οι παραπάνω νέες διατάξεις για προέλεγχο της αίτησης προστέθηκαν και για να αντιμετωπισθεί, το υπαρκτό δυστυχώς φαινόμενο, κάποιοι κακόπιστοι οφειλέτες να επιδιώκουν με την κατάθεση της αίτησης, κυρίως, την αυτοδίκαιη προστασία τους, η οποία ήδη καθιερώθηκε με το ν.4161/2013 και διατηρήθηκε και με το ν.4336/2015, παρά την υπαγωγή τους στο νόμο.

Με τη διάταξη του άρθρου 4 παράγραφος 3 τελευταίο εδάφιο, ορίζεται ότι, μέχρις ότου συμπληρωθούν οι ελλείψεις που επισημάνθηκαν από τη γραμματεία του δικαστηρίου δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της κατάθεσης της αίτησης.

Συνέπειες της ολοκλήρωσης της κατάθεσης της αίτησης, στην προκειμένη περίπτωση, είναι ότι : εισάγεται άμεσα προς προσδιορισμό δικασίμου εντός έξι (6) μηνών και ημέρας επικύρωσης εντός δύο (2) μηνών και, ακόμη ότι, σύμφωνα με τη νέα διάταξη του άρθρου 4 παράγραφος 6 : «... α) ο οφειλέτης υποχρεούται να προβαίνει συμμετρως προς τους πιστωτές του

-6^η από 22 σελίδες-

του στις μηνιαίες καταβολές που ορίζονται στο εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, β) αναστέλλεται μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης η παραγραφή των απαιτήσεων των πιστωτών που έχουν συμπεριληφθεί στην αίτηση του οφειλέτη... και γ) επέρχεται η λύση της μέχρι τότε ισχύουσας ρύθμισης ή διευκόλυνσης ή τμηματικής καταβολής των οφειλών του εδαφίου β' της παραγράφου 2 του άρθρου 1, οι οποίες κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του οφειλέτη για την υπαγωγή στη διαδικασία του παρόντος νόμου, τελούν σε αναστολή διοικητική, δικαστική ή εκ του νόμου ή έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου (δηλαδή του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης).

Ήδη έχει εκδοθεί η με αριθμό 7.534/20-08-2015 (ΦΕΚ 1794) Κοινή Υπουργική Απόφαση, που καθορίζει :

α) το υπόδειγμα τυποποιημένης αίτησης για υπαγωγή στο ν.3869/2010, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του νόμου και

β) τα απαιτούμενα συνοδευτικά της αίτησης έγγραφα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 7 του νόμου.

2.5 Προσωρινή προστασία.

2.5.1 Ασφαλιστικά μέτρα.

2.5.2 Προσωρινή Διαταγή.

2.5.1 Προσωρινή προστασία με ασφαλιστικά μέτρα.

Σύμφωνα με τη νέα διάταξη του άρθρου 6 παράγραφος 1 εδάφιο β' ορίζεται για πρώτη φορά, ότι, η αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας που έχει ξεκινήσει κατά του οφειλέτη χορηγείται για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες ή, εφόσον η συζήτηση της αίτησης έχει προσδιοριστεί σε βραχύτερο χρόνο, έως την ημέρα συζήτησης της κύριας αίτησης.

Επίσης, με τη νέα διάταξη του άρθρου 6 παράγραφος 2 εδάφιο β' ορίζεται ότι, η ισχύς της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων δεν υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες ή, εφόσον η συζήτηση της αίτησης έχει προσδιοριστεί σε βραχύτερο χρόνο, έως την ημέρα συζήτησης της κύριας αίτησης.

Ακόμη, προστέθηκαν τα εδάφια γ' και δ' στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 6 του νόμου, που ορίζουν ότι, η ισχύς της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων δεσμεύει όλους τους πιστωτές που έχουν περιληφθεί στην αίτηση και ότι, για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να πιθανολογείται : α) ότι η κύρια αίτηση θα ευδοκιμήσει και β) ότι επίκειται μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή μείωση της αξίας της, ουσιωδώς επιζήμια για τους πιστωτές.

2.5.2 Προσωρινή προστασία με προσωρινή διαταγή.

Πρώτα, πρέπει να σημειωθεί ότι, διατηρείται η ρύθμιση της αυτοδίκαιης προστασίας του οφειλέτη με την κατάθεση της αίτησης, που καθιερώθηκε ήδη με το ν.4161/2013. Σύμφωνα με το νέο άρθρο 4 παρ.2 εδάφιο δ' : *μέχρι την ημέρα επικύρωσης ή της συζήτησης της αναστολής ή της*

-8^η από 22 σελίδες-

αιτήσεως του άρθρου 5^α απαγορεύεται η λήψη καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη όσον αφορά τις απαιτήσεις των πιστωτών που έχουν περιληφθεί στην αίτησή του και η μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του. Μόνο που τώρα η ημέρα επικύρωσης ορίζεται πλέον υποχρεωτικά εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης.

Αν δεν επέλθει συμβιβασμός, ο Ειρηνοδίκης αποφασίζει κατά την ημέρα της επικύρωσης, κατόπιν αιτήματος του οφειλέτη ή πιστωτή ή και αυτεπαγγέλτως για κάθε ζήτημα που χρήζει προσωρινής ρύθμισης και για το ύψος των μηνιαίων καταβολών από τον αιτούντα προς τους πιστωτές. Οι μηνιαίες καταβολές θα γίνονται συμμετρως προς τους πιστωτές και, λόγω της περιορισμένης διάρκειας της προσωρινής διαταγής, θα συνυπολογίζονται μόνο στις καταβολές του άρθρου 8 παρ.2 του νόμου, κατά την έκδοση της απόφασης.

Με το νέο νόμο, στο άρθρο 5 παράγραφοι 2 και 3, υπάρχουν σημαντικές προσθήκες. Συγκεκριμένα :

- Στην παράγραφο 2, ορίζεται, για πρώτη φορά, ότι, η χρονική ισχύς της προσωρινής διαταγής δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, συνυπολογιζομένης και της περιόδου αναστολής άσκησης καταδιωκτικών μέτρων, *αρχομένης από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης*.

Ακόμη, αναφέρεται πλέον, ρητώς, το τί πιθανολογεί ο Ειρηνοδίκης, μεταξύ άλλων, για τη χορήγηση της προσωρινής διαταγής :

α) το παραδεκτό της αίτησης,

β) την πλήρωση των προϋποθέσεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 του νόμου (αν τα χρέη που φέρονται είναι

-9^η από 22 σελίδες-

από αυτά που επιτρέπεται να ρυθμιστούν, αν ο οφειλέτης είχε πτωχευτική ικανότητα κατά το χρόνο παύσης των πληρωμών κτλ.),

γ) την τήρηση της προδικασίας της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του νόμου (επίδοση της αίτησης στους πιστωτές εντός 15 ημερών κτλ.),

δ) την ανάγκη προστασίας του δικαιώματος, στην εξασφάλιση του οποίου αποβλέπει η προσωρινή διαταγή και το επειγόν αυτής.

- Πολύ σημαντική προσθήκη είναι και τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 5, όπου καθιερώνεται πλέον το κριτήριο των εύλογων δαπανών.

Μέχρι τώρα στο νόμο, στο άρθρο 5 της παραγράφου 2γ', αναφερόταν : «... το ποσό των μηνιαίων καταβολών θα πρέπει να είναι εύλογο με βάση την οικονομική κατάσταση του αιτούντα...».

Με το άρθρο 5 παρ.3 του ν.3869/2010, όπως ισχύει μετά από τις τροποποιήσεις του ν.4336/2015, ορίζεται ότι : «... Ο καθορισμός του ποσού των μηνιαίων καταβολών πρέπει να εξασφαλίζει τη δυνατότητα κάλυψης των εύλογων δαπανών διαβίωσης του ιδίου και των προστατευόμενων μελών της οικογενείας του, όπως αυτές εκάστοτε προσδιορίζονται με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους δυνάμει του ν.4224/2013 ... και στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης που βαρύνουν τον οφειλέτη...».

Είναι πολύ σημαντική η προσθήκη αυτή επειδή, θα βοηθήσει να ορίζονται ρεαλιστικότερες και δικαιότερες μηνιαίες καταβολές αλλά και, θα βοηθήσει, να μην υπάρχουν μεγάλες

-10^η από 22 σελίδες-

αποκλίσεις στο ύψος των μηνιαίων καταβολών που ορίζει ο κάθε Ειρηνοδίκης.

Επειδή, για αυτή τη ρύθμιση, υπήρξαν ήδη επιφυλάξεις και διαφάνηκε μια υποτίμηση και απαξίωση αυτού του υπολογισμού των εύλογων δαπανών.

Πρέπει λοιπόν να αναφερθούν λίγα πράγματα περί του προσδιορισμού των εύλογων δαπανών διαβίωσης από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους δυνάμει του ν.4224/2013. Πρώτα απ' όλα, αυτή είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται ήδη με επιτυχία σε πολλές χώρες της Ευρώπης, όπως η Ιρλανδία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Φινλανδία, η Νορβηγία και η Ισπανία. Οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης, υπολογίσθηκαν για το έτος 2013 και, μέχρι να γίνει νέος υπολογισμός, αυτές που ανακοινώθηκαν τον Απρίλιο του 2014, από το Υπουργείο Ανάπτυξης, θα χρησιμοποιούνται. Ο υπολογισμός έγινε από εμπειρογνώμονες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και του Υπουργείου Οικονομικών. Στηρίχθηκε στα στοιχεία Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ), που διενεργείται κάθε χρόνο από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Συγκεντρώθηκαν αναλυτικές πληροφορίες από αντιπροσωπευτικό δείγμα νοικοκυριών της χώρας σχετικά με τις δαπάνες διαβίωσής τους, ανεξάρτητα από το αν έχουν δάνειο ή όχι. Μάλιστα, με βάση ειδική διεθνή κλίμακα ταξινόμησης (COICOP), τα αγαθά και οι υπηρεσίες, που καταναλώνουν τα νοικοκυριά, ταξινομήθηκαν ανάλογα με το πόσο απαραίτητα είναι για τη διαβίωση , σε τέσσερις ομάδες δαπανών.

Το μηνιαίο σύνολο των δαπανών αυτών θα λειτουργεί ως σημείο αναφοράς (δηλαδή ως ένδειξη για συμπεράσματα) και δεν είναι απόλυτα δεσμευτικός αυτός ο υπολογισμός. Θα αξιολογείται η δυνατότητα κάθε οφειλέτη να εξυπηρετεί τις δανειακές του υποχρεώσεις με βάση το εισόδημά του και αφού καλύψει τις ανάγκες διαβίωσής του. Θα λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και η σύνθεση κάθε νοικοκυριού. Κάθε νοικοκυριό πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια ξεχωριστή περίπτωση με διαφορετικές ανάγκες. Υπάρχουν και δαπάνες που δεν συνυπολογίσθηκαν, οπότε τα ποσά για τις δαπάνες αυτές πρέπει να προστίθεται ξεχωριστά. Όπως, παραδείγματος χάρη, μπορεί να υπάρχουν ιδιάζουσες συνθήκες, με μέλη που πάσχουν από χρόνιες ασθένειες ή αναπηρίες που απαιτούν ιδιαίτερη θεραπεία.

Οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης προσαυξάνονται σημαντικά για τις οικογένειες με παιδιά και εξαρτώμενα μέλη. Η έννοια του προστατευόμενου μέλους είναι έννοια προς προσδιορισμό. Μέσω των διατάξεων του οικογενειακού δικαίου (άρθρα 1485 επομ. του Α.Κ.) διαπιστώνεται ποια πρόσωπα είναι προστατευόμενα και, η υποχρέωση διατροφής των προσώπων αυτών προβλέπεται εκ του νόμου και υπερισχύει της συμβατικής υποχρέωσης του οφειλέτη να αποπληρώσει τους πιστωτές του.

2.6 Ταχεία διευθέτηση μικροοφειλών.

Με το άρθρο 5^α, που προστέθηκε με το ν.4336/2015 στο ν.3869/2010, εισάγεται για πρώτη φορά, η δυνατότητα ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών. Συγκεκριμένα, μετά από αίτηση του οφειλέτη, της οποίας η δικάσιμος προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση της αίτησης, αν ο οφειλέτης αποδείξει ότι συντρέχουν στο πρόσωπό του κάποιες προϋποθέσεις, τότε ο Ειρηνοδίκης διατάσσει, κατά την εκούσια δικαιοδοσία, την προσωρινή απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη της αίτησης για διάστημα 18 μηνών. Αν παρέλθει το 18μηνο και δεν υπάρξει καμία μεταβολή των προϋποθέσεων χορήγησης, τότε ο αιτών απαλλάσσεται οριστικά από το υπόλοιπο των χρεών. Στο διάστημα του 18μήνου, ο οφειλέτης υποχρεούται να ενημερώνει για οποιαδήποτε μεταβολή της περιουσιακής του κατάστασης και αν, υπαιτίως, δεν το πράξει, μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, επέρχεται έκπτωση από το καθεστώς της προσωρινής απαλλαγής.

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να αποδειχθεί ότι συντρέχουν, σωρευτικώς, είναι : 1) να μη διαθέτει ο αιτών ακίνητη περιουσία και να μην έχει προβεί σε πράξη διάθεσης ακίνητης περιουσίας την τελευταία τριετία πριν την κατάθεση της αίτησης, 2) τα υπόλοιπα περιουσιακά του στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζικών καταθέσεων του, να μην υπερβαίνουν το ποσό των 1.000 ευρώ, 3) το συνολικό ύψος των φερομένων προς ρύθμιση οφειλών του να μην υπερβαίνει το ποσό των 20.000 ευρώ, 4) οι οφειλές του να μην είναι εξαιρετέες από το νόμο, 5) να μην υπάρχουν εμπραγμάτως ή με

οποιοδήποτε άλλο τρόπο ασφαλισμένοι πιστωτές, 6) τα πάσης φύσεως εισοδήματά του κατά τον τελευταίο χρόνο να είναι μηδενικά και 7) να είναι συνεργάσιμος δανειολήπτης, κατά την έννοια του Κώδικα Δεοντολογίας, της Τράπεζας της Ελλάδας.

Οι προϋποθέσεις είναι αρκετές και, προφανώς, η ταχεία διευθέτηση μικροοφειλών θα εφαρμοστεί σε περιορισμένη κλίμακα. Μια μόνο παρατήρηση, σχετικά με την υπ' αριθμ.7 προϋπόθεση, που ορίζει ότι, ο αιτών πρέπει να είναι συνεργάσιμος δανειολήπτης, κατά την έννοια του Κώδικα Δεοντολογίας. Επειδή εκφράζονται φόβοι ότι, μ' αυτή την προϋπόθεση θα αποκλειστούν αδίκως πολλοί οφειλέτες, ας δούμε τι σημαίνει συνεργάσιμος δανειολήπτης, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας, που θεσπίστηκε κατά το ν.4224/2013, με Απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ Β' 2289/27-08-2014) και όπως αυτός ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του με τις αριθμούς : α) 129/2/16-02-2015 (ΦΕΚ Β' 486/31-03-2015 και β) 148/10/05-10-2015 Αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ Β' 2219/15-10-2015). Συνεργάσιμος δανειολήπτης είναι λοιπόν αυτός : α) που παρέχει πλήρη και επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας με τους δανειστές, β) που είναι διαθέσιμος για επικοινωνία με τους δανειστές, γ) που προβαίνει σε ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών προς τους δανειστές αναφορικά με την τρέχουσα οικονομική του κατάσταση, δ) που παρέχει πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών που έχουν επιπτώσεις στην οικονομική του κατάσταση και ε) που συναινεί σε διερεύνηση εναλλακτικής πρότασης αναδιάρθρωσης. Για τις τέσσερις πρώτες προϋποθέσεις, νομίζω ότι, θα προκύπτουν από τη διαδικασία χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Για την πέμπτη, από την οποία, μάλλον, πηγάζουν οι ανησυχίες που ήδη έχουν

εκφρασθεί, νομίζω ότι, είναι ξεκάθαρο ότι δεν απαιτείται να συμφωνήσει ο οφειλέτης με την πρόταση του πιστωτή του αλλά αρκεί να συναινέσει σε διερεύνηση εναλλακτικής πρότασης αναδιάρθρωσης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, ο οφειλέτης του οποίου η αίτηση του άρθρου 5^α απορρίφθηκε ή κηρύχθηκε έκπτωτος κατά τα παραπάνω, μπορεί να ασκήσει αμέσως την αίτηση του άρθρου 4 για υπαγωγή του στις διατάξεις του ν.3869/2010, καθώς, δεν υπόκειται το αίτημά του στον περιορισμό του άρθρου 8 παράγραφος 1δ', με το οποίο ορίζεται ότι : «*Αν το Δικαστήριο απορρίψει την αίτηση του οφειλέτη δεν μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση πριν από την πάροδο ενός έτους*» (άρθρο 5^α παράγραφος 5 του νέου νόμου).

2.7 Κύρια διαδικασία.

Με το άρθρο 1 παράγραφος 2β' του ν.3869/2010, όπως ισχύει μετά από το ν.4336/2015, ορίζεται ότι, στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου εμπίπτουν πλέον και : α) οι βεβαιωμένες οφειλές στη Φορολογική Διοίκηση, β) οι βεβαιωμένες οφειλές προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών και γ) οι ασφαλιστικές οφειλές προς τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Πρόκειται για μια ιδιαίτερη κατηγορία οφειλών, οι οποίες μέχρι τώρα δεν μπορούσαν να ρυθμιστούν με το νόμο 3869/2010. Λόγω δε του «ιδιαιτέρου» χαρακτήρα των οφειλών αυτών, θεσπίζονται δύο διατάξεις μόνο για αυτή την κατηγορία οφειλών που είναι διαφορετικές από τα ισχύοντα για όλες τις υπόλοιπες οφειλές που ρυθμίζονται με το νόμο 3869/2010.

Ειδικότερα :

1^{ου}) Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 3 εδάφιο α', ο οφειλέτης δεν υποχρεούται αλλά δύναιται να ζητήσει να υπαχθούν οι οφειλές αυτές μαζί με τις υπόλοιπες που έχει. Γίνεται έτσι εξαίρεση από τον κανόνα της καθολικότητας των δανειστών και της υποχρέωσης να φέρει ο οφειλέτης όλες τις οφειλές του προς ρύθμιση και να μην επιλέγει κάποιες από αυτές ή κάποιους μόνο πιστωτές.

2^{ου}) Η άλλη ιδιαίτερη ρύθμιση για τις οφειλές στο Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και τα Ασφαλιστικά Ταμεία, είναι αυτή του νέου άρθρου 1 παράγραφος 2 εδάφιο γ', που ορίζει ότι, *δεν επιτρέπεται αυτές οι οφειλές να συνιστούν το σύνολο των πιστωτών του αιτούντος και οι οφειλές του προς αυτά τα νομικά πρόσωπα υποβάλλονται σε ρύθμιση κατά τον παρόντα νόμο μαζί με τις οφειλές του προς τους ιδιώτες πιστωτές*. Πρέπει, συνεπώς, ο οφειλέτης να φέρει και οφειλή προς τράπεζα ή ιδιώτη και όχι μόνο τα χρέη προς τα παραπάνω νομικά πρόσωπα.

Σε περίπτωση προηγούμενης υπαγωγής των οφειλών προς το Δημόσιο σε άλλο ρυθμιστικό πλαίσιο (όπως πχ. στη ρύθμιση των 100 δόσεων), ο οφειλέτης επιλέγει εάν επιθυμεί να το διατηρήσει ή να υπαχθεί στις διατάξεις του ν.3869/2010, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατή η παράλληλη χρήση άλλου θεσμικού πλαισίου διευθέτησης οφειλών.

Με το νέο άρθρο 4 παράγραφος 6γ' , ορίζεται ότι, *από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης και εφεξής ... γ) επέρχεται η λύση της μέχρι τότε ισχύουσας ρύθμισης ή διευκόλυνσης ή τμηματικής καταβολής των οφειλών του εδαφίου β' της παραγράφου 2 του άρθρου 1* (δηλαδή του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης), *οι οποίες*

κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του οφειλέτη για την υπαγωγή στη διαδικασία του παρόντος νόμου, τελούν σε αναστολή διοικητική, δικαστική ή εκ του νόμου ή έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

Εξαιρούνται της ρύθμισης, οφειλές αιτία των οποίων είναι τυχόν αδίκημα οφειλόμενο σε δόλο, βαριά αμέλεια (αδικοπραξία) ή σε χρηματικές ποινές ή διοικητικά πρόστιμα. Συνεπώς, δεν είναι δυνατή η ρύθμιση οφειλών που προέρχονται από μη απόδοση Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) καθώς η μη απόδοσή τους αποτελεί αδίκημα.

Ακόμη, για όσους έχουν ήδη ασκήσει αίτηση ο νόμος δίνει τη δυνατότητα, με την παράγραφο 3 των μεταβατικών διατάξεων, να επανυποβάλλουν αιτήσεις για να φέρουν προς ρύθμιση και τις εν λόγω οφειλές. Μάλιστα έχει εκδοθεί, κατά πρόβλεψη της παραγράφου 4 των μεταβατικών διατάξεων του νόμου, η με αριθμό 8.986/14-10-2015 (ΦΕΚ 2208) Κοινή Υπουργική Απόφαση με υπόδειγμα- τύπο της αίτησης αυτής.

Άλλη αξιοσημείωτη τροποποίηση είναι αυτή του άρθρου 8 παράγραφος 2, με την οποία οι μηνιαίες καταβολές που ορίζονται στα πλαίσια αυτού του άρθρου θα διατάσσονται πλέον για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών και όχι, όπως ίσχυε ως τώρα, για χρονικό διάστημα τριών έως πέντε ετών κατά την κρίση του δικαστηρίου. Οι καταβολές θα γίνονται συμμετρως προς τους πιστωτές.

Ακόμη, γίνεται και στο άρθρο 8 παράγραφος 2, όπως και στο άρθρο 5 παράγραφος 3, ρητή αναφορά στις προσδιορισμένες με το ν.4224/2013 εύλογες δαπάνες διαβίωσης, για τον καθορισμό μηνιαίων καταβολών, για την

τριετία του άρθρου αυτού και, όσες σκέψεις αναφέρθηκαν παραπάνω για τον καθορισμό των μηνιαίων καταβολών στα πλαίσια της προσωρινής διαταγής του άρθρου 5 ισχύουν και εδώ.

Στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του ν.3869/2010, προστέθηκαν δύο νέα εδάφια :

Ι) Το εδάφιο ε' : *«Από τη ρευστοποιήσιμη περιουσία του οφειλέτη, εξαιρούνται τα πράγματα που ορίζονται ως ακατάσχετα, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 953 του Κ.Πολ.Δ.».*

Προφανώς, ο νομοθέτης δεν παραπέμπει στο σύνολο του άρθρου αλλά στην παράγραφο 3 του άρθρου 953 του Κ.Πολ.Δ., η οποία παράγραφος 3, όπως τροποποιήθηκε με το ν.4335/2015, ορίζει ότι : *«Εξαιρούνται από την κατάσχεση τα πράγματα που είναι απολύτως απαραίτητα για τις στοιχειώδεις ανάγκες διαβίωσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του και, προκειμένου για πρόσωπα που με την προσωπική τους εργασία αποκτούν όσα τους χρειάζονται για να ζήσουν, τα πράγματα, τα οποία τους είναι απαραίτητα για την εργασία τους».*

Στην προκειμένη περίπτωση ο νομοθέτης υιοθέτησε, την παγίως δεκτή από τη θεωρία και νομολογία, άποψη, περί εξαίρεσης της εκποίησης των προαναφερομένων πραγμάτων, η οποία θέση, πριν την εν λόγω τροποποίηση στηρίζονταν στο σκοπό του νόμου διότι, σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή εάν γινόταν μέχρι σήμερα γραμματική ερμηνεία του νόμου και όχι τελολογική, τότε και τούτα (τα πράγματα) δεν θα εξαιρούνταν και οι πολίτες δεν θα προσέφευγαν στο νόμο 3869/2010, αφού η προσφυγή θα τους στερούσε τα στοιχειώδη μέσα για επιβίωση.

II) Το εδάφιο στ': «Οι απαιτήσεις των πιστωτών ικανοποιούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κ.Πολ.Δ.».

Δεν υπάρχει λόγος, πλέον, επί εκποιήσεως περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, να εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως γινόταν μέχρι σήμερα, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν.3869/2010, αλλά θα εφαρμόζονται απευθείας οι σχετικές διατάξεις του Κ.Πολ.Δ. και κυρίως, το εδάφιο αυτό αναφέρεται στη διάταξη του άρθρου 977 Κ.Πολ.Δ., όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ν.4335/2015.

Για το άρθρο 9 παράγραφος 2, που αφορά τις προϋποθέσεις προστασίας της κύριας κατοικίας του οφειλέτη, που είναι ένα από τα μεγάλα θέματα της επικαιρότητας, επειδή αναμένεται η τροποποίηση δεν έχω να αναφέρω κάτι. Θέλω μόνο να τονίσω ότι, με το νέο νόμο και το άρθρο 9 παράγραφος 2 εδάφιο δ', οι μηνιαίες καταβολές για τη διάσωση της πρώτης κατοικίας θα γίνονται πλέον και αυτές συμμέτρως και δεν θα ικανοποιούνται προνομιακά οι εμπραγμάτως ασφαλισμένοι πιστωτές, όπως ίσχυε μέχρι τώρα. Προφανώς, η τροποποίηση αυτή έγινε για λόγους προστασίας των συμφερόντων του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των Ασφαλιστικών Ταμείων, που, αν εξακολουθούσε να ισχύει η απαιτήσεων, τότε, στις περισσότερες των ρυθμίσεων δεν θα ελάμβαναν κανένα ποσό, επειδή οι απαιτήσεις τους, κατά κανόνα, δεν είναι εμπραγμάτως ασφαλισμένες, ενώ αντίθετα θα ικανοποιούνταν στην ουσία μόνο τα εμπραγμάτως ασφαλισμένα με προσημείωση υποθήκης στεγαστικά δάνεια.

2.8 Απαλλαγή από υπόλοιπο χρεών και Έκπτωση.

Σύμφωνα με τη νέα διάταξη του άρθρου 9 παράγραφος 3, ορίζεται διαδικασία καταγγελίας της ρύθμισης για τη διάσωση της πρώτης κατοικίας, αν δεν τηρήσει τη ρύθμιση ο οφειλέτης και ορίζονται οι προϋποθέσεις καταγγελίας, που είναι : να καθυστερεί υπαιτίως ο οφειλέτης την καταβολή τεσσάρων διαδοχικών μηνιαίων δόσεων ετησίως ή να καθυστερεί την καταβολή δόσεων της ρύθμισης, έτσι ώστε το συνολικό ύψος του ποσού σε καθυστέρηση να υπερβαίνει αθροιστικώς την αξία τεσσάρων (4) μηνιαίων δόσεων ετησίως.

Ακόμη, επήλθε μια τροποποίηση για την ανάκληση της προσωρινής διαταγής με την οποία είχε οριστεί η καταβολή των μηνιαίων δόσεων. Μέχρι τώρα, με το άρθρο 5 παρ.2 του ν.3869/2010 οριζόταν ότι, *σε περίπτωση που ο οφειλέτης καθυστερεί υπαιτίως την καταβολή των δόσεων που ορίζονται από τον Ειρηνοδίκη για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 11 παρ.2 του νόμου, τώρα πλέον, με το νέο άρθρο 5 παρ.4, ορίζεται ότι, σε περίπτωση που ο οφειλέτης καθυστερεί υπαιτίως την καταβολή των δόσεων που ορίζονται από τον Ειρηνοδίκη... με συνέπεια το συνολικό ύψος του ποσού σε καθυστέρηση να υπερβαίνει αθροιστικώς την αξία τριών μηνιαίων δόσεων, ο Ειρηνοδίκης ή το κατά περίπτωση αρμόδιο δικαστήριο διατάσσει την ανάκληση της προσωρινής διαταγής...*».

2.9 Μεταβατικές διατάξεις.

I) Πρώτα απ' όλα πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 5 των μεταβατικών διατάξεων του ν.4336/2015, όλες οι τροποποιήσεις που επέρχονται με αυτόν καταλαμβάνουν τις αιτήσεις που υποβάλλονται μετά την έναρξη της ισχύος του. Δηλαδή, αφορούν τις αιτήσεις που υποβάλλονται μετά την 19^η Αυγούστου 2015.

II) Δεύτερο, σύμφωνα με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι, έως την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης που θα καθορίζει τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται, προκειμένου να εξαιρεθεί η κύρια κατοικία του οφειλέτη από την εκποίηση, εξακολουθεί να εφαρμόζεται η διάταξη του καταργούμενου άρθρου 9 παράγραφος 2α' του ν.3869/2010. Υπόψη ότι, μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί σχετική Κοινή Υπουργική Απόφαση και μέχρι να εκδοθεί, η ρύθμιση διάσωσης της πρώτης κατοικίας θα γίνεται με την εφαρμογή των κριτηρίων και των προϋποθέσεων (ύψος αντικειμενικής αξίας της κατοικίας, ποσό και χρονικά όρια καταβολών κτλ.) με βάση όσα ήδη ισχύουν και καθιερώθηκαν με το ν.4161/2013.

III) Τρίτο, στην παράγραφο 1 των μεταβατικών διατάξεων ορίζεται ότι : *οι οφειλέτες των οποίων η κύρια αίτηση εκκρεμεί κατά το χρόνο έναρξης της ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται εντός έξι (6) μηνών από της έναρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου και εφόσον μέχρι τότε δεν έχει λάβει χώρα συζήτηση της αιτήσεώς τους, να υποβάλουν στη γραμματεία όπου τηρείται ο φάκελος της αιτήσεώς τους, επικαιροποιημένα στοιχεία που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 του ν.3869/2010. Η υπαίτια παράλειψη του οφειλέτη να ενημερώσει τα ανωτέρω στοιχεία του φακέλου θεωρείται παράβαση του*

-21^η από 22 σελίδες-

καθήκοντος ελικρινούς δηλώσεως του άρθρου 10 του ν.3869/2010.

Ήδη έχει εκδοθεί, κατά πρόβλεψη της παραγράφου 4 των μεταβατικών διατάξεων του νόμου, η με αριθμό 8.986/14-10-2015 (ΦΕΚ 2208) Κοινή Υπουργική Απόφαση, που ορίζει τα δικαιολογητικά που θα καταθέτουν οι αιτούντες στη γραμματεία του Δικαστηρίου για την επικαιροποίηση των στοιχείων για τις εκκρεμούσες αιτήσεις.

Η διάταξη για την προσκόμιση επικαιροποιημένων στοιχείων για τις εκκρεμούσες αιτήσεις νομοθετήθηκε επειδή εκκρεμούν περί τις 130.000 αιτήσεις σε όλη την Ελλάδα και επειδή, σε πάρα πολλές από αυτές έχει χορηγηθεί προστασία, είτε με προσωρινή διαταγή είτε με ασφαλιστικά μέτρα, με ισχύ πολλών ετών, ενώ η μέχρι σήμερα ενημέρωση των φακέλων αυτών των αιτήσεων, για τυχόν διαφοροποίηση των δεδομένων των αιτούντων, δεν ήταν η ενδεδειγμένη. Ο σκοπός του νόμου είναι ο αναφερόμενος στην παράγραφο 2 των μεταβατικών διατάξεων, όπου σαφώς ορίζεται ότι : *εφόσον στο πλαίσιο της εκκρεμούσας αιτήσεως έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή... ή απόφαση ασφαλιστικών μέτρων... η οποία εξακολουθεί μετά την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1* (δηλαδή του τρέχοντος εξαμήνου από 19-08-2015 ως 19-02-2016), *καθένας από τους διαδίκους έχει δικαίωμα να ζητήσει την ανάκληση ή μεταρρύθμιση της υφιστάμενης προσωρινής διαταγής ή απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, εφόσον τούτο δικαιολογείται με βάση τα επικαιροποιημένα στοιχεία που κατέθεσε ο οφειλέτης.*

IV) Τέταρτο, με την παράγραφο 4 των μεταβατικών διατάξεων ορίζεται ότι, θα επαναπροσδιοριστούν οι δικάσιμοι όσων υποθέσεων έχουν λάβει ημερομηνία εκδίκασης πέραν της

-22^η από 22 σελίδες-

τριετίας μετά την έναρξη της ισχύος του νόμου 4336/2015, δηλαδή μετά την 19^η -08-2018. Δίνεται η δυνατότητα σε κάθε διάδικο να ζητήσει, ατελώς, επαναπροσδιορισμό από 19-08-2015 μέχρι 19-12-2015, αλλά αν δεν το κάνει τότε, από 20-12-2015, ο επαναπροσδιορισμός θα γίνει από τη γραμματεία του Ειρηνοδικείου.

3. Τελικές παρατηρήσεις.

Σκοπός του νόμου 3869/2010 είναι η παραγωγική επαναδραστηριοποίηση των ανθρώπων που συγκροτούν αυτή την κοινωνία και δημιουργούν το μέλλον της. Ο σκοπός είναι δεδομένος, το μεγάλο ζητούμενο είναι η επίτευξη αυτού του σκοπού.

Πιστεύω ότι, εκτός πολλών άλλων, είναι απαραίτητη η συμβολή των δικηγόρων και η καλή συνεργασία με τους δικαστές και με τους γραμματείς. Από την πλευρά του Ειρηνοδικείου Θεσσαλονίκης, αυτός ήταν ο λόγος που έγινε δεκτή η πρόσκληση του κ. Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου για τη συμμετοχή ενός Ειρηνοδίκη, ως εισηγητή στο πρώτο στάδιο της παρούσας ενημερωτικής εκδήλωσης. Ως μια έμπρακτη απόδειξη ότι, δεν βρισκόμαστε σε διαφορετική πλευρά αλλά συμμετέχουμε από κοινού στην προσπάθεια ορθής απονομής της δικαιοσύνης στη χώρα μας.

Σας ευχαριστώ.